

NORLANDSFORSKNING

Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK) Følgeforskning perioden 2024-2025

Fafo-frokost 29.05.2026

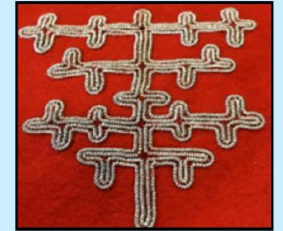
Trond Bliksvær

(i samarbeid med Inger Marie Holm, Fredrik Langeland, Majken Paulsen)

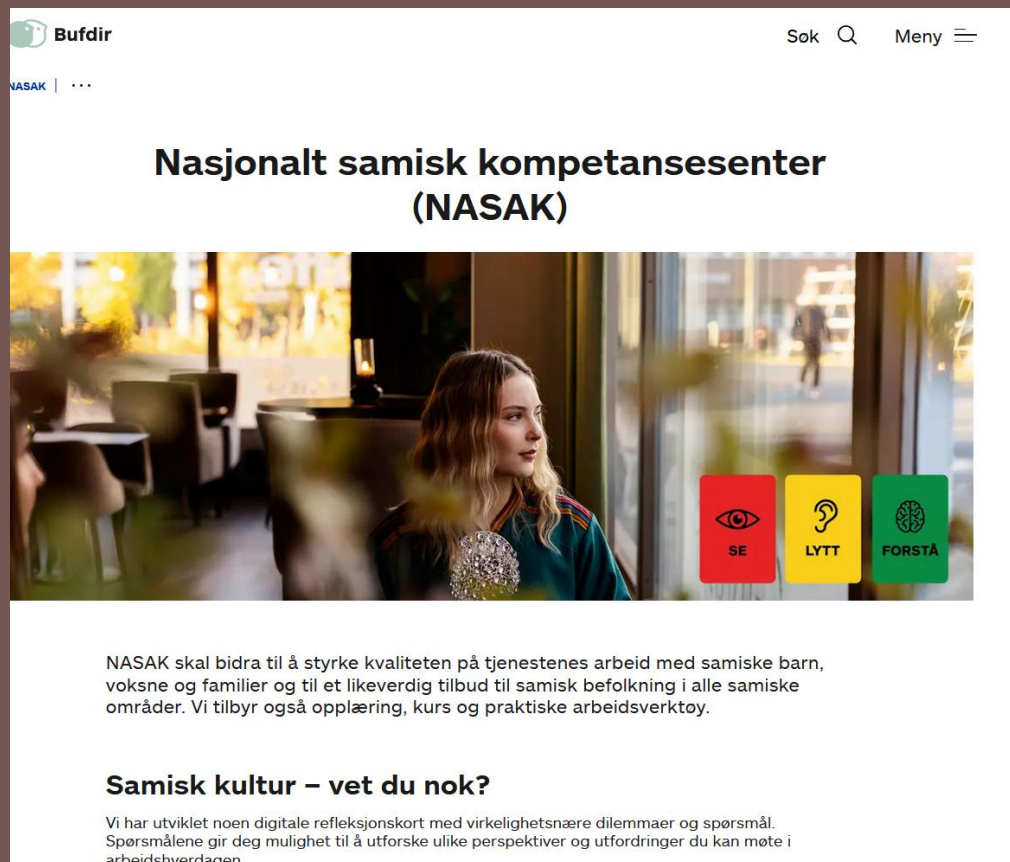
NORLANDSFORSKNING

FØLGEFORSKNING AV NASJONALT SAMISK
KOMPETANSESENTER (NASAK)

Trond Bliksvær, Inger Marie Holm, Fredrik Langeland
og Majken Paulsen

Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK)

Bufdir

Søk Q Meny ☰

NASAK | ...

Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK)

SE LYTT FORSTÅ

NASAK skal bidra til å styrke kvaliteten på tjenestenes arbeid med samiske barn, voksne og familier og til et likeverdig tilbud til samisk befolkning i alle samiske områder. Vi tilbyr også opplæring, kurs og praktiske arbeidsverktøy.

Samisk kultur – vet du nok?

Vi har utviklet noen digitale refleksjonskort med virkelighetsnære dilemmaer og spørsmål. Spørsmålene gir deg mulighet til å utforske ulike perspektiver og utfordringer du kan møte i arbeidshverdagen.

<https://www.bufdir.no/nasak/>

- **Formål:** å bidra til å styrke kvaliteten på tjenestenes arbeid med samiske barn, voksne og familier og til et likeverdig tilbud til samisk befolkning i alle samiske områder
- **Målgruppe:** ledere og ansatte som arbeider med samiske barn, voksne og familier i **familieverntjenesten**, statlig og kommunalt **barnevern** og i **krisesentre**

NORLANDSFORSKNING

NASAKs oppgaver

- Ha et nasjonalt ansvar for **opplæring** og **veiledning** av tjenestene
- Bidra til å utvikle og videreutvikle **kunnskap** og **faglige føringer** for praksis
- Etablere **samarbeid** med relevante tjenester utenfor primærmålgruppen, andre ressurs- og forskningsmiljøer, og urfolks- og minoritetsmiljøer nasjonalt og internasjonalt
- **Synliggjøre** samiske barn, voksne og familiers behov for tjenestene og være **pådriver** for brukermedvirkning i tjenesteutviklingen

Organisering

- Bygger på RESAK (Regionalt samisk kompetansesenter)
- Administrativt del av Bufetat region Nord (ansvarlig for mandat, budsjett etc)
- Hovedkontor i Karasjok (samlokalisert med Indre Finnmark Familievernkontor)
 - *Avdelingskontor* i Tromsø, Røros, Oslo (dekker Bufetat region nord, midt, øst)
 - *Kontaktpersoner* for samisk språk og kulturkompetanse i regionene Vest og Sør
- Fem fagstillinger og halvannen lederstilling (per 2025)
- Todelt ledelse:
 - En avdelingsleder i full stilling, og en enhetsleder som samtidig er leder for Indre-Finnmark familievernkontor

Forskningsoppdraget

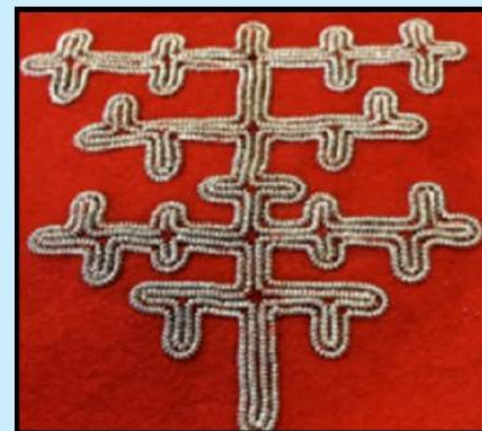
Problemstillinger:

- I. Hvordan fungerer NASAK når det gjelder å **styrke tjenestene** for å kunne tilby et likeverdig tilbud til samiske brukere i alle samiske områder og i resten av landet?
- II. I hvilken grad er en **ressurs for tjenesteytere** som arbeider innen kommunalt og statlig barnevern, familievern og krisesenter?
- III. Er det etablert **samarbeid**, og hvordan fungerer eventuelt arbeidet opp mot relevante samarbeidspartnere, ressurs- og kompetansemiljøer og sekundærmålgrupper?
- IV. Hvordan understøtter de **digitale ressursene** NASAKs mandat og målsetning?

FØLGEFORSKNING AV NASJONALT SAMISK KOMPETANSESENTER (NASAK)

Trond Bliksvær, Inger Marie Holm, Fredrik Langeland
og Majken Paulsen

Metode

- Følgeforskning, med et kvalitativt forskingsdesign (feltarbeid/observasjon/intervju)
- Urfolksmetodologisk tilnærming
 - Har lagt vekt på veksling mellom nærhet (dialog og flere seminarer med NASAK, to på hovedkontoret i Karasjok), og intervjuer og seminarer med andre aktører.
 - Dette har gitt oss en dybde i forståelsen av NASAKs organisering og virkemåte, i tillegg til bredde i forståelsen av praksisfeltets behov.

Funn

Behov (og dilemmaer) NASAK møter i tjenestene:

- Hvordan kan tjenestene identifisere samisk tilhørighet?
- Tjenesteapparatets forståelse av kultursensitivitet / kultursensitiv kompetanse: en generell mangfoldskompetanse er ikke tilstrekkelig for å ta hensyn til de særlige forhold som gjelder for samer som urfolk i Norge (fornorskningen, mangfoldet i samisk kultur, leveformer og språk)
- Mangelfull tillit til det offentlige tjenesteapparatet i den samiske befolkningen

foto: T.Bliksvær

NORDLANDSFORSKNING

Funn

- Etablert, synlig og relevant
- Brukt tid på interne prosesser og etablering/organisasjonsutvikling
- Godt i gang med kjerneoppgavene
 - Nettverksbygging ut mot primærmålgruppene krever dialog og tid («tillitsarbeid»)
- Kommet best i gang når det gjelder familieverntjenesten og barneverntjenesten. Krisesentertilbudet i mindre grad.

foto: T.Bliksvær

Utfordringer

foto: T.Bliksvær

- NASAK har et geografisk og innholdsmessig stort dekningsområde
- Ressursene er knappe i forhold til oppgavenes kompleksitet og omfang
- Uklar organisering internt (todelt ledelse).
- Den nasjonale funksjonen er knyttet til en regional enhet, med «linjeeierskap» til bare en del av tjenesten (Bufetat region Nord)
- En styringslinje som oppleves lang
- Sårbare avdelingskontorer («utekontorene»)

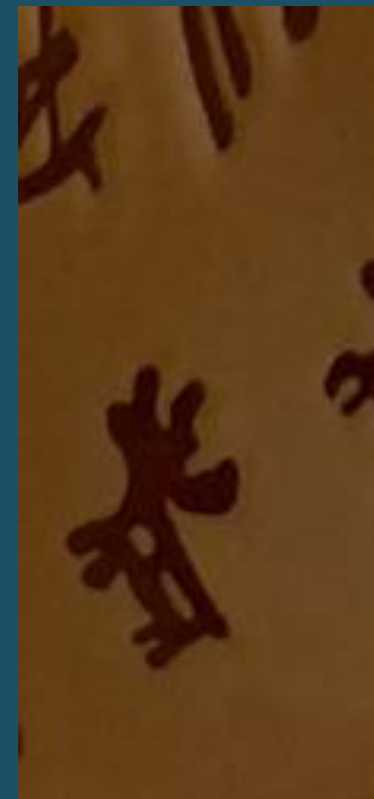

NORDLANDSFORSKNING

Avsluttende kommentarer – likeverdige tjenester som utfordring

- Kompetansesenter som skal levere tjenester i et komplekst felt med spenninger
 - Regional forankring versus nasjonalt ansvar
 - Ulike samiske grupperinger (språk, kultur, historie)
 - Ulike primærmålgrupper for tjenesten (familievern, barnevern, krisesenter)
- Spenningen mellom majoritet og minoritet («hermeneutisk urettferdighet», Fricker 2007):
 - Samiske perspektiver skal oversettes til majoritetens språk
 - Det offentlige rommet er preget av en streng likhetsnorm som kan virke begrensende på handlingsrommet for minoriteter.
- NASAK sin dobbeltposisjon: statlig institusjon og samtidig aktør som skal ivareta samiske interesser

foto: T.Bliksvær

NORDLANDSFORSKNING

Anbefalinger

- Tydeliggjøre innholdet i «nasjonalt» og «nasjonalt senter» i «NASAK»
- Tydeliggjøre eller avgrense NASAKs mandat
- Tilpasse NASAKs ressurser bedre til gjeldende mandat

foto: T.Bliksvær

NORLANDSFORSKNING

NORLANDSFORSKNING

Takk for merksemda

tbl@nforsk.no

